

Bijlage 1 Proces totstandkoming programma landelijk gebied

In deze bijlage wordt het proces van totstandkoming van het programma landelijk gebied in detail toegelicht. De bijlage bevat daarnaast een overzicht van alle participatiemomenten voor bewoners en belanghebbenden.

Proces

Van januari tot september 2025 is gewerkt aan het opstellen van het Programma landelijk gebied. Het proces bestond uit vijf stappen die in de praktijk deels overlappend zijn uitgevoerd. In de eerste stap, ‘een goede start’, is samen met de gemeente de opzet van het programma vastgesteld en is verkend welk beleid tot op heden gevoerd wordt in het landelijk gebied. In de tweede stap, ‘gebruikers en gebieden in beeld’, is verkend wie de gebruikers zijn van het landelijk gebied en welke ontwikkelingen spelen. Hiervoor zijn onder andere gebruikersprofielen opgesteld op basis van interviews en is de eerste meedenkgroep gehouden. De gebruikersprofielen zijn gebruikt in de vierde stap. In de derde stap, ‘in gesprek over kansen en uitdagingen’, is samen met de gemeente, de meedenkgroep en via inloopavonden verkend welke uitdagingen er spelen in het landelijk gebied en waar

kansen liggen. In de vierde stap, ‘het gebied denkt mee’ zijn toekomstrichtingen uitgewerkt voor de verschillende deelgebieden in het landelijk gebied. Samen met de gemeente, de meedenkgroep en bewoners (via een enquête) is een toekomstrichting gekozen voor elk deelgebied. Deze toekomstrichtingen zijn vervolgens verder uitgewerkt. Bij al deze stappen zijn het college en de gemeenteraad meegenomen in het proces. In stap vijf, ‘opstellen ontwerpprogramma’, zijn alle uitwerkingen gebundeld en is een volledig programma opgesteld. Met de deelnemers aan de meedenkgroep is een afrondende sessie gehouden waarin is toegelicht hoe hun input is meegenomen in het programma. In het najaar is door het college het ontwerp van het programma vastgesteld, en heeft het programma zes weken ter inzage gelegen. De ontvangen zienswijzen zijn vervolgens beoordeeld en waar nodig verwerkt in het programma. Het programma landelijk gebied is ten slotte voorgelegd aan de gemeenteraad van Dalfsen en vastgesteld door de raad.

Participatie

Bewoners en belanghebbenden in het landelijk gebied van de gemeente Dalfsen zijn op meerdere

manier betrokken bij de totstandkoming van het Programma landelijk gebied. Hieronder volgt een overzicht van alle participatiemomenten.

Meedenkgroep

De meedenkgroep bestaat uit zeventien personen die gemeentebreed hebben meegedacht bij het opstellen van het Programma landelijk gebied. Deze personen hebben allen een verschillende achtergrond en zijn aangesloten bij een bewoners- of belangenorganisatie variërend van bewonersorganisatie Vrienden van Dalfsen tot de LTO en Landschap Overijssel. Er is geprobeerd een zo divers mogelijk groep van belanghebbenden samen te stellen.

De meedenkgroep is vier keer bij elkaar gekomen, waarvan drie keer om input te geven voor het programma en één keer om het participatieproces af te sluiten. In de eerste meedenkgroep stond het verzamelen van kennis over het landelijk gebied en haar gebruikers en bewoners centraal. In de tweede meedenkgroep lag de focus op het verzamelen van ideeën voor de toekomst van het landelijk gebied. Tijdens de derde meedenkgroep konden de deelnemers advies geven over de mogelijke toekomstrichtingen voor

de deelgebieden. Aan het einde van het proces is een terugkoppelingssessie met de meedenkgroep georganiseerd, waarin de groep is geïnformeerd over het definitieve Programma landelijk gebied. De meedenkgroep heeft een belangrijke rol gespeeld in het verzamelen van informatie en ideeën over het landelijk gebied van de gemeente Dalfsen en het peilen van voorgestelde koersen voor de deelgebieden.

Interviews

Om een goed beeld te krijgen van de gebruikers van het landelijk gebied zijn gebruikersprofielen opgesteld. Deze gebruikersprofielen geven inzicht in wie de verschillende gebruikers van het landelijk gebied zijn, hoe zij werken en wat hun behoeften zijn. Agrariërs zijn de belangrijke gebruikers van het landelijk gebied in Dalfsen en hun bedrijfsvoering verschilt per bedrijfstak. Naast het ophalen van informatie in de meedenkgroepen zijn daarom met vijf agrariërs interviews gehouden als input voor de gebruikersprofielen. Verder is een interview gehouden met een expert op het gebied van landgoederen binnen de gemeente Dalfsen. De landgoederen binnen de gemeente verschillen

namelijk onderling ook sterk van elkaar op onder andere omvang en bedrijfsvoering. De interviewvragen waren gericht op ambities en doelen van de deelnemers, welke ontwikkelingen zij zien en wat hun behoeften zijn voor een toekomstbestendig landelijk gebied. De gebruikersprofielen zijn gebruikt bij het opstellen van de koersen voor de deelgebieden.

Dialogsessies

Voor elk deelgebied is een dialogsessie gehouden. De dialogsessie voor de deelgebieden Parels in het landschap en landelijk Lemelerveld vond plaats op 6 mei in Hoornhorst en voor deelgebieden Variatie rondom de Vecht en Weids platteland op 8 mei in Oudleusen. Tijdens deze avondsessies waren alle geïnteresseerden in het Programmam landelijk gebied welkom om vragen te stellen en hun mening te geven over verschillende toekomstrichtingen voor de deelgebieden. Op 12 juni is een afsluitende dialogsessie gehouden voor alle deelgebieden. Geïnteresseerden konden wederom hun mening geven over voorgestelde toekomstrichtingen en eventuele vragen stellen. Hoewel de opkomst

bij de eerste twee dialogsessies beperkt was, is de laatste dialogsessie goed bezocht. De input uit de dialogsessies is meegenomen bij het ontwikkelen van toekomstrichtingen voor de deelgebieden en bij het selecteren van de gewenste toekomstrichtingen.

Enquête

Vanwege een relatief beperkte opkomst bij de eerste twee dialogsessies is door het programmateam besloten een enquête uit te zetten onder de inwoners van de gemeente Dalfsen. In totaal zijn 492 reacties op de enquêtes ontvangen. Respondenten konden kiezen voor welk deelgebied zij de enquête wilden invullen, of de enquête voor alle deelgebieden invullen.

Per deelgebied zijn het volgende aantal reacties ontvangen:

Weids platteland:	137
Parels in het landschap:	129
Variatie rond de Vecht:	104
Landelijk Lemelerveld:	63
Alle gebieden/alle vragen:	59

Per deelgebied zijn vier stellingen over toekomstrichtingen voor het deelgebied voorgelegd aan de respondent. De respondent kon via een vijfpuntsschaal reageren of hij/zij het er (helemaal) mee eens/oneens was, of neutraal. Daarnaast bood de enquête ruimte voor aanvullende input/opmerkingen.

Hieronder volgt een beknopte samenvatting van de uitkomsten van de enquête per deelgebied met de opvallendste resultaten. De volledige enquêteresultaten zijn op te vragen bij de gemeente Dalfsen.